

Андре ГРЕТРИ

André-Ernest-Modeste Grétry

(1741 – 1813)

Народився у місті Льеж в сім'ї скрипаля бельгійського походження. У 1750 став учнем школи співців при церкві Сен-Дені. Велику роль у музичному розвитку Гретрі зіграли спектаклі групи італійських співаків. Вони ставили у Льежі опери Перголезі, Буранеллі та інших композиторів. Тут він уперше відчув палкий потяг до музики. Усвідомлюючи прогалини в музичній освіті, він поставив за мету здобути кошти для поїздки до Італії. Гретрі зумів виклопотати в Люттіховском колегіумі п'ятирічну стипендію і в 1760 році пішки вирушив до Риму, де протягом п'яти років займався під керівництвом Казалі (Giovanni Battista Casali), знайомлячись з найкращими творами італійських композиторів. У 1765 році в Римі було поставлено першу оперу Гретрі – «Збиральниця винограду». З поверненням до Франції у 1767 році починається етап надзвичайно плодотворної діяльності Гретрі, У період між 1769 і 1803 роками він написав більше сорока опер, багато з яких мали великий успіх. Кращі з них «Сільвен», «Земіра і Азор», «Річард Левове серце». Арію з останньої опери використав **Чайковський** у «Піковій дамі». Одружився з художницею Жанною-Марі Грандон, донькою художника Шарля Грандона. Наполеон I нагородив його, в числі перших, Кавалером ордена Почесного легіону. 1795 Гретрі був прийнятий до Французької Академії. Нагороджений орденом Почесного легіону.

Свій творчий дар Гретрі пояснив у спогадах. «У моїй країні діти впевнені, що Бог ніколи не відмовиться виконати їхнє прохання під час першої сповіді. Я змалку вирішив просити його дати мені можливість померти в день цього священного обряду, якщо мені не

судилося стати чесною людиною і фахівцем у своїй галузі. У той день я був на краю смерті. Коли я в післяобідній час піднявся на дзвіницю подивитися, як дзвонять у дзвони, на мою голову впала колода вагою понад сто кілограмів. Збитий з ніг, я втратив свідомість. Коли я почав приходити до тями, то насилу впізнав місце, де був. І я подумав, раз я не помер, то стану чесною людиною і хорошим музикантом... На наступний день я виявив западину в черепі, що існує й досі. Моя веселість переродилася в меланхолію. Але музика стала для мене бальзамом, лікувала печаль».

На схилі років Гретрі придбав у Ж.Ж. Руссо маєток поблизу Монморансі, де тихо помер у лютому 1813 року. Гретрі похований на кладовищі Пер-Лашез у Франції, але його серце спочиває окремо – в рідному місті Льежі, перед Королівською Оперою Валлонії.

Академія музики Льежа носить його ім'я. Близько 60 опер, 6 струнних квартетів, концерт для флейти з оркестром, духовну музику, гімни, пісні і численні романси подарував світові цей великий француз.